

2024-05-13

Försvarsdepartementet
Rättssekretariatet
103 33 Stockholm

E-post: fo.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till:
visnja.raguz@regeringskansliet.se
betankande@elanders.com

Remiss av delbetänkandet Nya regler om cybersäkerhet (SOU 2024:18), (Fö2024/00496)

Sammanfattning

Bolagsverket har inget att invända mot utredningens förslag om ny cybersäkerhetslag eller förslaget att tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn och ingripa vid överträdelse av bestämmelserna.

Bolagsverket är positivt till förslaget att myndigheten ska ansvara för att avregistrera personer som förbjudits att utöva ledningsfunktion.

Bolagsverket delar inte utredningens bedömning om att verksamhetsutövaren ska bekosta riktade säkerhetsrevisioner.

Bolagsverket är tveksamt till att förbudet att utöva ledningsansvar enbart ska omfatta en verksamhetsutövare.

Bolagsverket menar att utredningen bör tydliggöra gränsdragningen mellan funktioner med ledningsfunktion och funktioner med ledningsansvar.

Bolagsverket invänder mot förslaget att kostnader hänförliga till utveckling av nytt IT-stöd ska finansieras inom befintlig ram.

8.4.6 Tillsynsmyndighetens undersökningsbefogenheter

Utredningen föreslår att tillsynsmyndigheten, vid särskilda skäl, får ålägga en verksamhetsutövare att på egen bekostnad låta ett oberoende organ utföra en riktad säkerhetsrevision.

Bolagsverket anser att det är ett bättre alternativ för staten att tillsynsmyndigheterna, som föreslås få ett ökat anslag med två miljoner kronor vardera, står kostnaderna för riktade säkerhetsrevisioner. Det är inte rimligt att de offentliga verksamhetsutövarna ska finansiera säkerhetsrevisioner inom befintlig ram. En säkerhetsgranskning är inte bara arbetskrävande utan även kostsam.

Det nuvarande förslaget riskerar att leda till ökade kostnader för staten som helhet. Som exempel torde reglerna om offentlig upphandling bli tillämpliga. Vilket innebär att tillsynsmyndigheterna ändå måste säkerställa att alla rättsliga, tekniska och säkerhetsmässiga krav uppfylls. Detta arbete kräver också resurser. Det ligger i farans riktning att en granskning utförd av ett privat företag, som specialiserat sig på säkerhetsrevisioner, kommer vara betydligt mer kostnadsdrivande för staten som helhet än om tillsynsmyndigheten bedriver sin egen tillsyn. För Bolagsverket, som är avgiftsfinansierad, kommer kostnaden ytterst att belasta företagen. Det är därför rimligare att det utökade anslaget även ska innefatta kostnaderna för riktade säkerhetsrevisioner. Det borde dessutom vara lättare för tillsynsmyndigheten som ansvarar för tillsynen att beräkna kostnaderna för dessa riktade säkerhetsrevisioner än för verksamhetsutövaren som rimligen inte kan lägga in denna kostnad som en post i budgetunderlaget utan att det faktiskt kommer att ske en riktad säkerhetsrevision.

9.5.6 Förbud att utöva ledningsfunktion

Utredningen anför i huvudsak att det bör vara synnerligen ovanligt att förbud att utöva ledningsfunktion behöver tillgripas. Oaktat att denna sanktion endast kommer att tillgripas i extrema undantagsfall kvarstår det faktum att det måste finnas en lösning för hur en sådan sanktion ska utformas och genomföras.

Den föreslagna utformningen av sanktionen innebär ett tillfälligt förbud för en person att utöva ledningsansvar hos en (1) väsentlig verksamhetsutövare. Det innebär att samma person kan utöva ledningsansvar hos en annan väsentlig verksamhetsutövare. Syftet med en ny cybersäkerhetslag är att öka säkerhetsnivån inom Europa. En person som visat på sådana allvarliga brister i att utöva ledningsansvar i en verksamhet bör från ett säkerhetsperspektiv inte bedömas vara lämplig att utöva ledningsansvar hos någon annan väsentlig verksamhetsutövare. Bolagsverket anser därför att ett förbud att utöva ledningsansvar bör gälla hos samtliga väsentliga verksamhetsutövare som är leverantörer av samhällsviktiga tjänster.

Förbudet såsom förslaget nu är utformat omfattas endast sådant arbete som innebär att utöva ledningsansvar. Den som fått tillfälligt förbud att utöva ledningsansvar kan således vara kvar hos verksamhetsutövaren och verka i andra ledningsfunktioner.

Förutom att förbudet ska utformas som ett tillfälligt förbud kan även förvaltningsrätten pröva om ett förbud ska upphävas före det datum som angivits i beslutet.

Bolagsverket ska enligt förslaget ansvara för avregistrering och säkerställa att personer med tillfälligt förbud om att utöva ledningsansvar inte registreras på nytt under förbudstiden hos verksamhetsutövaren. Bolagsverket ska också ansvara för att häva avregistreringen när beslut därom meddelas till myndigheten. Även om Bolagsverket ska ansvara för att häva avregistreringen måste verksamhetsutövaren på nytt anmäla till Bolagsverket om personen återfår ledningsansvar. Det framgår inte tillräckligt tydligt i det nu framförda förslaget och skulle därför behöva förtydligas.

Vidare kan konstateras att den föreslagna lösningen är komplex och går inte att lösa med befintligt IT-stöd. Komplexiteten ligger i att samma person kan utöva ledningsfunktion hos samma verksamhetsutövare, att personen kan få utöva ledningsansvar hos annan väsentlig

verksamhetsutövare och att beslutet om ett förbud att utöva ledningsfunktion är tidsbegränsat med möjlighet att begära att det ska upphöra i förtid.

Bolagsverket behöver, för att möta kraven i det nu framlagda förslaget, utveckla ett nytt IT-stöd. Det har ingen betydelse att denna typ av sanktion bedöms som synnerligen ovanlig. Oavsett om det handlar om undantagsfall kommer kraven på IT-stödet att vara desamma.

Mot bakgrund av att ett förbud om att utöva ledningsfunktion bedöms som en undantagssituation bör frågan ställas om hur många av dessa förbud det faktiskt kommer att handla om. I relation till de faktiska kostnaderna som utveckling av nytt IT-stöd innebär är det tveksamt om en sådan teknisk utveckling kan rättfärdigas. Om det faktiska antalet som berörs av sanktionen är ytterst få anser Bolagsverket att skälen för en annan lösning är tyngre vägande än de skäl som talar för att utveckla ett nytt IT-stöd.

12.6.4 Ekonomiska konsekvenser för Bolagsverket och finansiering

De utvecklingskostnader som uppstår för Bolagsverket till följd av utredningens förslag bör enligt utredningen finansieras inom befintlig ram. Bolagsverket är en avgiftsfinansierad myndighet. Det innebär att myndigheten i stora delar bär sina egna kostnader. Konsekvensen av att inte erhålla finansiella medel kan komma att innebära att företagen får bära kostnaden för den föreslagna lösningen. Bolagsverket har i dagsläget inte heller något system som kan hantera den föreslagna lösningen för tillfälliga avregistreringar. Den föreslagna lösningen kräver ett IT-stöd som inte Bolagsverket har. Om förslaget står fast bör Bolagsverket ersättas för den faktiska kostnaden för att utveckla ett sådant IT-stöd.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Inga Otmalm, Helene Lindqvist, Joakim Blomqvist, Therese Frennberg och Joel Tostar. Föredragande har varit verksjuristen Katarina Lindh.

Inga Otmalm

Katarina Lindh